

ФАКТИЧЕСКО ИНДИВИДУАЛНО ПОТРЕБЛЕНИЕ

Фактическо индивидуално потребление на човек от населението в
стандарт на покупателната способност, ЕС-28 = 100

Русин Русинов*

Фактическото индивидуално потребление (ФИП) е производен показател, който цели да покаже какви са разликите в действителното потребление между отделните европейски страни. Фактическото индивидуално потребление обхваща стоките и услугите, действително потребени от населението, независимо дали са купени и платени от домакинствата, държавата или от нетърговски институции, обслужващи домакинствата. При международните сравнения на физическия обем на потреблението ФИП е предпочитан показател, тъй като не се влияе от различията в начина, по който в отделните страни са организирани някои важни услуги - образователни и здравни. Фактическото индивидуално потребление, което измерва материалното благосъстояние на домакинствата, е изразено в стандарти на покупателната способност (СПС).

Стандартът на покупателна способност представлява изкуствена валутна единица, която елиминира разликите в равнищата на цените между отделните страни. По този начин един СПС купува същия обем от стоки и услуги във всички страни. Тази валутна единица позволява смислено сравнение на физическите обеми на

---

* Държавен експерт в отдел „Потребителски цени, цени на жилища и ППС“, Национален статистически институт; e-mail: rusinov@nsi.bg.

икономическите индикатори между страните. Агрегатите, изразени в СПС, са изчислени чрез разделяне на агрегатите в текущи цени и национална валута на съответния паритет на покупателната способност. Нивото на несигурност, свързано с базисните цени и данните от националните сметки, както и методите, използвани при съставянето на ППС, подсказват, че различията между страните, имащи много близки индекси, трябва да се интерпретират с известно внимание.

През 2017 г. ФИП на човек от населението, изразено в стандарти на покупателната способност, варира между държавите - членки на ЕС, от 54% за България до 132% за Люксембург от средното равнище в ЕС-28.

През 2017 г. десет държави членки отбелязват ФИП на човек от населението над средното равнище за ЕС-28. Равнището на ФИП на човек от населението е най-високо в Люксембург - 32%, следвана от Германия - 22% над средното за ЕС-28 ниво. Австрия, Дания и Обединеното кралство отчитат нива между 15 и 20% над средното равнище за ЕС-28. Белгия, Финландия, Нидерландия, Швеция и Франция са с нива около 10% над средното равнище за ЕС-28.

ФИП на човек от населението за тринадесет държави членки варира от средното равнище за ЕС-28 до 30% по-ниско. В Италия, Ирландия и Кипър равнищата на ФИП на човек от населението са до 10% под средното за ЕС-28, като в Испания, Литва, Чешката република и Португалия са от 10 до 20% по-ниски, а в Малта, Словения, Гърция, Полша, Словакия и Естония - от 20 до 30% по-ниски от средното равнище за ЕС-28.

Пет държави членки бележат ФИП на човек от населението повече от 30% под средното за ЕС-28 равнище. Латвия, Румъния, Хърватия и Унгария имат от 30 до 40% по-ниско равнище, а България - над 40% по-ниско равнище на този показател от неговото средно ниво за държавите от ЕС-28.

През последните три години ФИП на човек от населението в сравнение със средното за ЕС-28 остава относително стабилно за повечето от държавите членки. Повишение е регистрирано в Румъния (68% от средното за ЕС-28 през 2017 г. в сравнение с 58% през 2015 г.), Литва (88% към 83%) и Чешката република (82% към 78%). Най-голямо намаление е регистрирано в Люксембург (132% през 2017 г. към 140% през 2015 г.), следвана от Австрия (117% към 121%), Нидерландия (111% към 115%) и Швеция (109% към 113%).

БВП е основният измерител на икономическата активност. През 2017 г. БВП на човек от населението, измерен в СПС, е в границите от 49% в България до 253% в Люксембург спрямо неговата средна величина в ЕС-28.

През 2016 г. ФИП на човек от населението, изразено в стандарти на покупателната способност, варира между държавите - членки на ЕС, от 53% за България до 134% за Люксембург от средното равнище в ЕС-28.

През 2016 г. десет държави членки отбелязват ФИП на човек от населението над средното равнище за ЕС-28. Равнището на ФИП на човек от населението е най-високо в Люксембург - 34%, следвана от Германия - 22% над средното за ЕС-28 ниво. Австрия, Обединеното кралство, Финландия, Дания, Белгия, Франция, Нидерландия и Швеция отчитат нива между 10 и 20% над средното равнище за ЕС-28.

ФИП на човек от населението за тринадесет държави членки варира от средното равнище за ЕС-28 до 30% по-ниско. В Италия, Ирландия и Кипър равнищата на ФИП на човек от населението са до 10% под средното за ЕС-28, като в Испания, Литва, Португалия и Малта са от 10 до 20% по-ниски, а в Чешката република, Гърция, Словения, Словакия, Полша и Естония - от 20 до 30% по-ниски от средното равнище за ЕС-28.

Пет държави членки бележат ФИП на човек от населението повече от 30% под средното за ЕС-28 равнище. Латвия, Унгария и Румъния имат от 30 до 40% по-ниско равнище, а Хърватия и България - над 40% по-ниско равнище на този показател от неговото средно ниво за държавите от ЕС-28.

През последните три години ФИП на човек от населението в сравнение със средното за ЕС-28 остава относително стабилно за повечето от държавите членки. Повишение е регистрирано в Румъния (65% от средното за ЕС-28 през 2016 г. в сравнение с 56% през 2014 г.), Литва (85% към 81%) и Естония (72% към 69%). Най-голямо намаление е регистрирано в Люксембург (134% през 2016 г. към 141% през 2014 г.), следвана от Австрия (119% към 122%), Белгия (113% към 115%) и Гърция (77% към 80%).

БВП е основният измерител на икономическата активност. През 2016 г. БВП на човек от населението, измерен в СПС, е в границите от 48% в България до 260% в Люксембург спрямо неговата средна величина в ЕС-28.

През 2015 г. ФИП на човек от населението, изразено в стандарти на покупателната способност, варира между държавите - членки на ЕС, от 53% за България до 140% за Люксембург от средното равнище в ЕС-28.

Десет държави членки отбелязват ФИП на човек от населението над средното равнище за ЕС-28. Равнището на ФИП на човек от населението е най-високо в Люксембург - 40%, следвана от Германия - 22% над средното за ЕС-28 ниво. Австрия,

Дания, Белгия, Финландия, Обединеното кралство, Франция, Нидерландия и Швеция отчитат нива между 10 и 20% над средното равнище за ЕС-28.

ФИП на човек от населението за тринадесет държави членки варира от средното за ЕС-28 до 30% по-ниско. В Италия, Ирландия и Кипър равнищата на ФИП на човек от населението са до 10% под средното за ЕС-28, в същото време в Испания, Литва, Португалия и Малта са от 10 до 20% по-ниски, а в Чешката република, Гърция, Словакия, Словения, Полша и Естония - от 20 до 30% по-ниски от средното за ЕС-28.

Пет държави членки бележат ФИП на човек от населението повече от 30% под средното за ЕС-28 равнище. Латвия и Унгария имат от 30 до 40% по-ниско равнище, а Румъния, Хърватия и България - над 40% по-ниско равнище на този показател от неговото средно ниво за държавите от ЕС-28.

През последните три години ФИП на човек от населението в сравнение със средното за ЕС-28 остава относително стабилно за повечето от държавите членки. Повишение е регистрирано в Румъния (58% от средното за ЕС-28 през 2015 г. в сравнение с 54% през 2013 г.), България (53% към 49%), Литва (83% към 78%) и Естония (71% към 68%). Най-голямо намаление е регистрирано в Люксембург (140% през 2015 г. към 142% през 2013 г.), следвана от Нидерландия (115% към 118%), Австрия (121% към 123%) и Италия (97% към 100%).

БВП е основният измерител на икономическата активност. През 2015 г. БВП на човек от населението, измерен в СПС, е в границите от 47% в България до 266% в Люксембург спрямо неговата средна величина в ЕС-28.

През 2014 г. ФИП на човек от населението, изразено в стандарти на покупателната способност, варира между държавите - членки на ЕС, от 51 до 141% от средното равнище в ЕС-28.

Десет държави членки са над средното равнище за ЕС-28. Равнището на ФИП на човек от населението е най-високо в Люксембург - 41% над средното за ЕС-28 ниво. Германия и Австрия са около 20% над средното равнище, следвани от Дания и Обединеното кралство, Белгия, Финландия и Нидерландия, Франция и Швеция, които са постигнали нива между 10 и 15% по-високи от средното.

ФИП на човек от населението за дванадесет държави членки варира от средното за ЕС-28 ниво до 30% по-ниско. В Италия и Ирландия равнищата на ФИП на човек от населението са до 10% под средното за ЕС-28, в същото време в Кипър, Испания, Гърция,

Португалия и Литва те са от 10 до 20% по-ниски, а в Малта, Словакия, Чешката република, Словения и Полша - от 20 до 30% по-ниски.

Шест държави членки бележат ФИП на човек от населението повече от 30% под средното за ЕС-28 равнище. Естония, Латвия, Унгария и Хърватия имат от 30 до 40% по-ниско равнище. Румъния е с 43% по-ниско, а България - с 51% по-ниско равнище на този показател от неговото средно ниво за държавите от ЕС-28.

През последните три години ФИП на човек от населението в сравнение със средното за ЕС-28 остава относително стабилно за повечето от държавите членки. Повишение е регистрирано в трите балтийски държави членки - Литва (81% от средното за ЕС-28 през 2014 г. в сравнение със 74% през 2012 г.), Латвия (65% към 61%) и Естония (69% към 65%), както и в Чешката република (78% към 73%). Най-голямо намаление е регистрирано в Италия (97% през 2014 г. към 103% през 2012 г.) и Кипър (91% към 94%).

БВП е основният измерител на икономическата активност. През 2014 г. БВП на човек от населението, измерен в СПС, е в границите от 47% в България до 269% в Люксембург спрямо неговата средна величина в ЕС-28.

През 2013 г. ФИП на човек от населението, изразено в стандарти на покупателната способност, варира между държавите - членки на ЕС, от 49 до 142% от средното равнище в ЕС-28.

Равнището на ФИП на човек от населението е най-високо в Люксембург - повече от 40% над средното за ЕС-28 ниво. Германия и Австрия са около 20% над средното равнище в ЕС-28; Дания, Финландия, Швеция, Обединеното кралство, Нидерландия, Белгия и Франция са постигнали нива между 10 и 15% по-високи от средното, докато Италия е на средното ниво.

В Кипър и Испания равнищата на ФИП на човек са до 10% под средното за ЕС-28, а в същото време в Португалия, Гърция и Малта те са от 10 до 20% по-ниски. Литва, Словения, Полша, Чешката република и Словакия са с 20 - 30% по-ниско ниво, докато Естония, Латвия, Унгария и Хърватия имат от 30 до 40% по-ниско равнище. Румъния е с 40% по-ниско, а България - с 50% по-ниско равнище на този показател от неговото средно ниво за държавите от ЕС-28.

БВП на човек от населението варира между държавите членки от 1 до 6 пъти. БВП е основният измерител на икономическата активност. През 2013 г. БВП на човек от населението, измерен в СПС, е в диапазон от 45% в България до 261% в Люксембург спрямо неговата средна величина в ЕС-28.

През 2012 г. фактическото индивидуално потребление на човек от населението в държавите членки попада в диапазона от 50 до 139% от средното ниво за ЕС-28.

Докато БВП на човек от населението е основен показател, отразяващ нивото на икономическа активност, фактическото индивидуално потребление на човек от населението е алтернативен показател, който описва в по-добра степен материалното благосъстояние на домакинствата. Като цяло нивата на ФИП на човек от населението са по-хомогенни от тези на БВП, но все още показват значителни разлики между държавите членки. През 2012 г. ФИП на човек от населението, изразено в СПС, попада в диапазона от около 40% над средното ниво за ЕС-28 за Люксембург до около 50% под средното ниво за България и Румъния.

Високият БВП на човек от населението на Люксембург се обяснява частично с големия дял на пограничните работници, включени в общия брой на работната сила на страната. Тези работници допринасят за увеличението на БВП, а същевременно не се считат за част от местното население, което се използва при изчисляването на БВП на глава от населението.

1. Индекси на физическия обем на човек от населението в СПС, ЕС-28 = 100

Фактическо индивидуално потребление

Държави	2012	2013	2014	2015	2016*	2017*
ЕС-28	100	100	100	100	100	100
Еврозона-19 (BE, DE, IE, GR, EE, ES, FR, IT, LU, NL, AT, PT, SI, FI, CY, MT, SK, LV, LT)	106	106	105	105	105	104
Австрия	122	123	122	121	119	117
Белгия	113	115	115	114	113	112
България	50	49	51	53	53	54
Германия	123	123	124	122	122	122
Гърция	81	80	80	79	77	76
Дания	116	116	116	116	113	114
Естония	65	68	69	71	72	73
Ирландия	97	95	94	94	94	93
Испания	87	86	87	89	89	89
Италия	103	100	97	97	98	98
Кипър	94	90	91	91	92	92
Латвия	61	64	65	66	65	68
Литва	74	78	81	83	85	88

Люксембург	139	142	141	140	134	132
Малта	79	78	78	79	78	78
Нидерландия	118	118	116	115	111	111
Обединено кралство	115	115	115	115	115	114
Полша	74	74	74	74	74	76
Португалия	79	81	81	82	82	82
Румъния	55	54	56	58	65	68
Словакия	75	75	76	76	76	76
Словения	79	76	76	76	76	77
Унгария	62	63	63	63	62	62
Финландия	115	114	114	114	113	112
Франция	110	112	111	110	110	108
Хърватия	59	59	59	59	61	62
Чешка република	73	76	78	78	79	82
Швеция	115	113	113	113	110	109
Исландия	117	116	117	116	116	117
Норвегия	132	135	135	130	127	127
Швейцария	128	130	131	131	126	124
Албания	36	36	37	38	37	39
Босна и Херцеговина	40	41	41	41	41	41
Република Северна Македония	38	40	40	41	42	41
Сърбия	47	47	46	46	46	45
Турция	58	60	63	67	67	68
Черна гора	51	52	52	54	56	56

Източник: Eurostat, Database: PPP
domain/13.12.2018.

* Предварителни данни.

Фиг. 1. Фактичко индивидуално потребление

